

II - ARABAKO LURRALDE HISTORIKOAREN TOKI ADMINISTRAZIOA

ARTZINIEGAKO UDALA

Artziniegako Udalaren emakumeen eta gizonen berdintasunerako ordenantza behin betiko onartzea

Udal honek, 2025eko ekainaren 5ean egindako ohiko bilkuran, Artziniegako Udalaren emakumeen eta gizonen berdintasunerako ordenantzari hasierako onarpena ematea erabaki zuen.

Jendaurreko erakustaldian erreklamaziorik aurkeztu ez denez 2026ko urtarrilaren 19ko ALHAOn (8. zk.) argitaratutako iragarkiaren bidez, behin betiko onartu da, eta honela geratu da idatzita:

ARTZINIEGAKO UDALAREN EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNERAKO ORDENANTZA

ZIOEN AZALPENA

I

Azken hamarkadetan, emakumeen eta gizonen arteko berdintasunari buruzko gaia pixkanaka sartu da estatu gaineko erakundeen, estatuen eta haien antolaketa-administrazio desberdinen agenda politikoan.

Ildo horretan, Nazioarteko Komunitatean, Europar Batasunean, Espainiako Estatuan eta Euskal Autonomia Erkidegoan, araudi garrantzitsu eta ugaria sustatu da, eta horrek agerian uzten du botere publikoek emakumeen eta gizonen berdintasuna lortzeko duten konpromisoa.

Nazioarteko eremuan, helburu hori honako akordio hauetan jasota dago nagusiki:

- Emakumearen eskubide politikoei buruzko Hitzarmena (1952an onartua eta Espainiako Estatuak 1974ko apirilaren 14an sinatua).

- Emakumearen aurkako diskriminazio mota guztiak ezabatzeari buruzko Hitzarmena (1979ko abenduaren 18an onartua eta Espainiako Estatuak 1983ko abenduaren 16an berretsita) eta Hitzarmenaren Hautazko Protokoloa (1999ko urriaren 6an onartua).

- Emakumearen aurkako indarkeria ezabatzeari buruzko Adierazpena (1993ko abenduaren 20an onartua).

- Nazio Batuen Emakumei buruzko IV. Mundu Konferentziaren Bejingeko Adierazpena eta Ekintzarako Plataforma (Beijing, 1995) eta ondorengo Beijing+5 (New York, 2000), Beijing+10 (New York, 2005) eta Beijing+15 (New York, 2010) saioak.

- Eskubide Zibil eta Politikoei eta Eskubide Ekonomiko, Sozial eta Kulturei buruzko Nazioarteko Itunak (1966, 1977an berretsiak).

- Biztanleriari eta Garapenari buruzko Nazioarteko Konferentziaren Ekintza Programa -CIPD- (1994), sexu- eta ugalketa-eskubideei buruzkoa.

Europar Batasunaren eremuan, nabarmentzekoak dira:

- Giza Eskubideen Europako Hitzarmena.

- Amsterdamgo Ituna.

- Emakumeen aurkako indarkeriaren eta etxeko indarkeriaren aurkako prebentzioari eta borrokari buruzko Europako Kontseiluaren Hitzarmena, Istanbulen eginga 2011ko maiatzaren 11n, zeinak, 2014an Espainiako estatuan indarrean sartu zenetik, barne-ordenamendu juridikoak egokitzera behartzen baitu, hitzarmena osotasunean aplikatzen dela bermatzeko.

- 2002/73/EE, 2004/113/EE eta 2006/54/EE zuzentarauak.

Estatu mailan, funtsezko erreferentziak dira:

- Espainiako Konstituzioaren 9.2 eta 14. artikulua, eta urriaren 13ko 30/2003 Legea, gobernuak egiten dituen arau-xedapenetan genero-eraginaren balorazioa sartzeko neurriei buruzkoa.
- 1/2004 Lege Organikoa, abenduaren 28koa, Genero Indarkeriaren aurka Babes Integrale-rako Neurriei buruzkoa.
- 3/2007 Lege Organikoa, martxoaren 22koa, emakumeen eta gizonen berdintasun eragin-garrirako, administrazio publikoak eta enpresak inplikatzen dituena.
- 2017an sinatutako Genero Indarkeriaren aurkako Estatu Ituna, erakundeen erantzuna hobetzeko konpromiso eta neurri zehatzak planteatzen dituena emakumeen aurkako indarkeriaren aurrean.

Euskal Autonomia Erkidegoan, 1/2023 Legegintzako Dekretuak, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako eta Emakumeen aurkako Indarkeria Matxista Errotik Kentzeko, eskumen-esparrua ezartzen du emakumeen eta gizonen berdintasunaren arloan Euskal Autonomia Erkidegoko administrazioentzat, foru- eta udal-administrazioak barne.

II

Araudi-testuinguru honetan, berdintasun-planak izan dira, batez ere azken hamabost urteetan, toki-mailan sortu eta kudeatu diren berdintasun-politika publikoen norabidean modu nabarmenean eragin duen tresna nagusia.

Artziniegak hainbat plan ezarri ditu, bai toki-eremukoak, bai kuadrillakoak, eta aurrerapen nabarmenak lortu ditu.

Berdintasun ordenantza honen helburua da emakumeen eta gizonen berdintasunerako politikak finkatzea eta iraunkortasuna ematea udalerrian, tresna arauemaile baten bidez, modu osagarrian, eta berdintasunerako udal-planekin batera, plangintzarako tresna gisa, emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna Artziniegako antolaketa ekonomiko eta sozialaren erdigunean kokatzeko balio dezan.

Ildo horretan, arauzko dokumentu honek, denboran irauteko asmoarekin, Artziniegako Udalaren jarduna bideratu behar duten printzipioak eta helburuak finkatzen ditu, lortzeko esku-hartze lerro nagusiak definitzen ditu, eta hori egin ahal izateko barne-antolaketarako baldintzak sortzen ditu.

Azken helburua emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna lortzea da, emakumeen aurkako diskriminazioa eta gizarte- eta genero-desberdintasunak ekoizten eta birsortzen dituzten egitura historiko anitzak kenduz.

Horretarako, beharrezkoa da bizitzaren iraupena bermatzeko bereziki laguntzen duten lanak ikusaraztea, aitortzea eta lehentasunezkoztat jotzea, eta lan horiek baldintza duinetan eta unibertsaletan egin daitezela; eremu publiko eta pribatuan garatutako gaitasun eta trebetasun guztiak baloratzea; eta gizarte-denborak antolatzea, bizitzaren alderdi pertsonalak, familiakoak, sozialak eta politikoak sar daitezen, eta, horrela, gogobetetze-maila pertsonal eta kolektibo handiagoa sortzea.

Hori guztia, indarkeria matxista sexu-genero sistema baten iraunkortasunaren ondorio kaltegarrietako bat dela eta giza eskubideen urraketa onartezina dela kontuan hartuta, desberdintasuna betikotzen duena, eta, Istanbulgo Hitzarmenaren arabera, prebentzio, detekzio goiztiar, arreta, koordinazio, erreparazio eta biktimen eta bizirik irten direnen memoria berreskuratzeko neurrien garapen intentsiboa behar duena.

III

Artziniegako Udalaren emakumeen eta gizonen berdintasunerako ordenantza, lurralde-izae-rako administrazio publiko gisa, Toki Araubidearen Oinarriei buruzko apirilaren 2ko 7/1985 Legeak ematen dion erregelamendu-ahalaren arabera ematen da, eta tokiko gobernuaren esku-hartzerako oinarritzko araudi-dokumentu gisa eratzen da arlo horretan.

Hiru titulutan eta zortzi kapitulutan egituratuta dago.

Atariko titulua xedapen orokorrak arautzen dituen kapitulu batean antolatuta dago, hala nola xedea eta araudi-esparrua, helburuak, aplikazio-eremua eta ordenantzaren printzipio gidariak.

I. Tituluak bi eta sei bitarteko kapituluak hartzen ditu, eta berdintasunerako egiturazko baldintzak arautzen ditu, Berdintasun Zerbitzua, kuadrillako koordinazio-egiturak, politikoak eta teknikoak, udalartekoak eta erakundeartekoak, eta gizarte-partaidetzarako egiturak barne.

II. Tituluak zazpi eta zortzi kapituluak hartzen ditu.

VII. kapituluak EAEko kalitate-estandarretan jasotako prozeduren erregulazioa jorratzen du, eta VIII. Kapituluak Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako eta Emakumeen aurkako Indarkeria Matxistaren aurkako 1/2023 Legegintzako Dekretuan jasotako genero-ikuspegia txertatzeko beste neurri batzuk, hala nola ordezkaritza orekatua batzordeetan eta ordezkaritza-organismoetan eta hizkuntzaren erabilera ez-sexista.

ATARIKO TITULUA: XEDAPEN OROKORRAK

I. KAPITULUA: JARDUKETA ESPARRUA

1. artikulua. Xedea eta arau-esparrua

1. Ordenantza honen xedea da Artziniega udalerrian emakumeen eta gizonen arteko berdintasunaren araubide juridikoa ezartzea, nazioarteko, Europako, estatuko eta Euskal Autonomia Erkidegoko araudien esparruan. Horretarako, emakumeen aurkako bereizkeria menderatzaile, estruktural eta sistemikoa den fenomeno unibertsala dela aitortzetik abiatzen da.

2. Aurreko atalean ezarritakoaren arabera, ordenantza honen edukiak indarrean dagoen araudia beteko du, azalpen-zatian azaldutakoa.

2. artikulua. Helburua

Ordenantza honen helburua da Artziniegako Udalaren jardueran emakumeen eta gizonen arteko berdintasunaren arloan gidari izan behar duten printzipio orokorrak ezartzea, bai eta bizitzaren eremu guztietan emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna sustatu eta bermatzera zuzendutako neurri-multzoa arautzea ere, batez ere emakumeen autonomia sustatuz eta haien gizarte-, ekonomia- eta politika-egoera indartuz, haien aurkako bereizkeria modu guztiak ezabatuz eta haien eskubideen gauzatze eraginkorra eta erreala eragozten duten oztopoak kenduz, egitura-desberdintasuna eta sexu-arrazoiengatiko bereizkeria modu guztiak ezabatzeko xedea-ekin, emakumeen aurkako indarkeria matxista barne. Hori guztia, azken finean, gizarte berdinezale eta indarkeria matxistarik gabea lortzeko, non pertsona guztiak, bai eremu publikoan bai pribatuan, askeak izango diren gaitasun pertsonalak garatzeko eta erabakiak hartzeko, sexuaren arabera ezarritako rol tradizionalen mugak izan gabe, eta non modu berean kontuan hartu, baloratu eta sustatuko diren emakumeen eta gizonen portaera, asmo eta behar ezberdinak.

Ordenantza honen azken helburua emakumeen eta gizonen arteko berdintasun erreal eta eraginkorra lortzeko beharrezko baldintzak bermatzea da, bere jarduketa eremu guztietan, Artziniega udalerrian gizarte-antolakuntza eredu bat eraikitzen laguntzeko, pertsona guztientzat bizitza duinak izatea ahalbidetuko duena eta udal politika publikoen diseinuan emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna zeharkako lehentasun gisa kokatuko duena.

3. artikulua. Aplikazio-eremua

1. Ordenantza hau Artziniegako administrazioari eta hari lotutako edo mendeko diren erakunde eta entitate publikoei aplikatuko zaie.

2. Erakunde pribatuei ere aplikatuko zaie, ordenantzak berak ezartzen duenaren arabera, eta bereziki Artziniegako Udalarekin kontratuak edo lankidetzak-hitzarmenak sinatzen dituzten erakunde pribatuei, edo udalak emandako laguntza edo dirulaguntzen onuradun direnei.

4. artikulua. Oinarrizko printzipioa eta printzipio instrumentalak

1. Ordenantza honen oinarrizko printzipio arauemailea Espainiako Konstituzioaren 9.2 artikuluan eta Euskal Autonomia Estatutuaren 9.2.d) artikuluan dago, horien arabera, botere publikoek gizabanakoa integratzen den taldeen benetako eta berdintasun eraginkorra bilatu behar dute.

2. Aurreko atalean aipatutako benetako eta berdintasun eraginkorra lortzeko, udal botereak honako hauek erabiliko ditu:

a. Tratu-berdintasuna.

Tratu-berdintasunaren kontzeptuaren definizioaren esparruan eta ordenantza honen ondorioetarako:

Zuzeneko bereizkeria egongo da pertsona bat beste bat baino modu txarragoan tratatua izan denean, den edo izan daitekeenean antzeko egoera batean, bere sexuagatik edo sexuarekin zuzenean lotutako inguruabarrengatik, hala nola haurdunaldia edo amatasuna. Delitu gisa tipifikatzearen kalterik gabe, sexu-jazarpenak eta sexu-arrazoiengatik jazarpenak sexu-arrazoiengatik zuzeneko bereizkeria-izaera dute.

Zeharkako bereizkeria egongo da ekintza juridiko, irizpide edo jardunbide batek, itxuraz neutroa izanik, sexu bereko pertsonen proportzio nabarmen handiago bati kalte egiten dionean, salbu eta ekintza juridiko, irizpide edo jardunbide hori egokia eta beharrezkoa den eta sexuarekin lotuta ez dauden irizpide objektiboekin justifikatu daitekeenean.

Ez dira sexu-arrazoiengatik bereizkeriatzat hartuko, emakumeen eta gizonen arteko tratu desberdina planteatzen duten arren, justifikazio objektibo eta arrazoizkoa duten neurriak, horien artean sartzen direlarik emakumeentzako ekintza positiboan oinarritzen direnak, arrazoi biologikoengatik sexuen babes berezia behar izatean, edo etxeko lanetan eta pertsonen zaintzan gizonen parte-hartzea eta tratu- eta aukera-berdintasunaren aldeko lana sustatzean.

b. Ikuspegi interseksionalaren integrazioa.

Artziniegako Udalak diskriminazio anizkoitza borrokatuko du eta beste diskriminazio egoera batzuk eragin ditzaketen faktoreak dituzten emakumeen edo emakume-taldeen oinarrizko eskubideen jarduera eraginkorra bermatuko du, hala nola gizarte-diskriminazioa, ondarea, adina, jaiotza, arraza, kolorea, jatorri etnikoa, hizkuntza, erlijioa, iritzi politikoak edo bestelakoak, gutxiengo nazional bateko kide izatea, desgaitasuna, sexu-orientazioa, genero-identitatea, genero-adierazpena, migrazio-prozesua, errefuxiatu estatusa, kultura, landa-jatorria, seropositibotasun egoera, guraso bakarreko familia, familia-konfigurazioa edo beste edozein baldintza edo egoera pertsonal, sozial edo administratibo. Gainera, ikuspegi interseksionala sustatu behar dute, eta horrek, ordenantza honen ondorioetarako, esan nahi du kontuan hartu behar dela nola sexua eta/edo generoa aipatutako gainerako faktoreekin erlazionatzen eta elkarreragiten duten maila anitzetan eta, sarritan, aldi berean, nola sortzen diren identitate gainjarriak eta gurutzatuak, eta botere- eta zapalkuntza-egoera eta ardatz desberdin eta erlazionatuak.

c. Aukera-berdintasuna.

Artziniegako Udalak beharrezko neurriak hartuko ditu emakumeek eta gizonen, berdintasun-baldintzetan, eskubide politikoak, zibilak, ekonomikoak, lanekoak, sozialak, kulturalak, inguru-menekoak eta arauetan aitortuta egon daitezkeen gainerako oinarrizko eskubideak modu eraginkorrean gauzatzeko dituztela bermatzeko, boterearen eta baliabide eta onura ekonomiko eta sozialen kontrola eta sarbidea barne. Ordenantza honen ondorioetarako, aukera-berdintasuna ez da soilik abiapuntuko edo hasierako baldintzei buruzkoa boterean eta baliabide eta onuretan sarbidea izateari dagokionez, baizik eta haien jardute eta kontrol eraginkorrerako baldintzei buruzkoa ere bai.

d. Emakumeen aurkako indarkeria matxistaren prebentzioa, arretoa eta erauzketa.

Artziniegako Udalak bere politika eta ekintzetan modu transbertsalean txertatuko du emakumeen aurkako indarkeria matxista, bere era ezberdinetan, prebenitzeko, artatzeko eta erauzteko helburua, emakumeen eta gizonen arteko desberdintasunaren adierazpen muturrekoena den heinean.

Era berean, lehentasuna izango da emakumeen aurkako indarkeria matxistaren biktimei arretoa integrala ematea, suspertzea eta erreparatzea.

e. Genero-ikuspegiaren integrazioa.

Artziniegako Udalak genero-ikuspegia txertatuko du bere politika eta ekintza guztietan, horietan guztietan emakumeen eta gizonen arteko desberdintasunak ezabatzeko eta berdintasuna sustatzeko helburu orokorra ezarriz. Ordenantza honen ondorioetarako, genero-ikuspegiaren integraziozat ulertzen da emakumeen eta gizonen egoera, baldintza, jomuga eta behar desberdinen kontsiderazio sistematikoa, politika eta ekintza guztietan, desberdintasunak ezabatzeraz eta berdintasuna sustatzeraz bideratutako helburu eta jarduketa espezifikoak txertatuz, maila guztietan eta planifikazio, gauzatze eta ebaluazio fase guztietan.

f. Ekintza positiboa.

Emakumeen eta gizonen benetako eta berdintasun eraginkorra sustatzeko, Artziniegako Udalak neurri espezifikoak eta aldi baterakoak hartuko ditu bizitzaren eremu desberdinetan sexuagatik dauden egitatezko desberdintasunak ezabatu edo murrizteko.

g. Sexuaren arabeko rola eta estereotipoak ezabatzea.

Artziniegako Udalak sexuaren arabeko rol sozialak eta estereotipoak ezabatzea sustatuko du, hauen gainean baitatza emakumeen eta gizonen arteko desberdintasuna eta horien arabera emakumei esleitzen baitzaie etxeko esparruaren ardura eta gizonen esparru publikoarena, balorazio eta aitoren ekonomiko eta sozial oso desberdinekin. Bereziki, etxeko lana eta zaintza elementu zentral gisa aitortzea sustatuko du politika publikoetan.

h. Emakumeen ahalduntzea.

Artziniegako Udalak emakumeen ahalduntzea errazteko beharrezko baldintzak ezarri eta beharrezko egokitzapenak egingo ditu, haien aniztasuna kontuan hartuta. Ordenantza honen ondorioetarako, emakumeen ahalduntzetan hartzen da emakumeek aurrera eramaten duten prozesua emakume izateagatik jasaten duten desberdintasun eta bereizkeriaren egitura-egoe-raren kontzientzia indibiduala eta kolektiboa hartzeko, eta beren bizitzetara buruzko erabaki estrategikoak hartzeko eta generoen desberdintasuna eta bereizkeria indartzen eta mantentzen dituzten egiturak eta erakundeak eraldatzeko gaitasunak, boterea eta kontrola eskuratzeko.

i. Parte-hartzea.

Artziniegako Udalak, politika publikoen garapenean, talde feminista eta emakumeen taldeen, gizarte-eragileen eta herritarren parte-hartzea eta elkarrizketa bultzatuko du, parte-hartze eredu demokratikoagoa bultzatzeko, haien ekarpenei legitimitate handiagoa emateko eta hauek benetako eragina izan dezaten errazteko. Horretarako, parte hartzeko espazio eta bide egokiak egokitu edo sortuko dituzte, irisgarritasun unibertsala bermatuz.

j. Gizonen inplikazioa.

Artziniegako Udalak, zeharka eta ekintza espezifiko bidez, gizonen kontzientziazioa, erantzukizuna, parte-hartzea eta inplikazioa sustatuko du berdintasunaren alde eta indarkeria matxistaren aurka, bai eta maskulinitate ez-berdinezaleen auzipetzea eta ezabatzea ere.

k. Sexu- eta/edo genero-identitatearen eta sexu-orientazioaren garapen askerako eskubi-dea eta gorputz-autonomia eta autodeterminazioa, sexu- eta ugalketa-eskubideak gauzatzeko berme gisa.

Emakumeen eta gizonen benetako eta berdintasun eraginkorra sustatzeko, Artziniegako Udalak beharrezko neurriak hartuko ditu bizitzaren eremu guztietan sexu- eta/edo genero-identitatearekin eta sexu-orientazioarekin lotutako bereizkeriak erauzteko, bai eta emakume guztien gorputz-autonomia eta autodeterminazioa ziurtatuko duten politika publikoak garatzeko ere, eta, bereziki, beren sexu- eta ugalketa-eskubideen gauzatze, ikuspegi integral eta diziplinatzeko batetik.

I. Berrikuntza, gardentasuna eta kontuak ematea.

Artziniegako Udalak berdintasun-politiken berrikuntza eta etengabeko hobekuntza sustatuko du eta herritarrei gardentasuna eta kontuak ematea bermatuko du baliabide publikoen bidez emakumeen eta gizonen arteko berdintasunari nola laguntzen zaion.

I. TITULUA. EGITURA BALDINTZAK: ANTOLAKETA ETA FUNTZIONAMENDUA

II. KAPITULUA: BERDINTASUN UNITATEA

5. artikulua. Berdintasun Zerbitzua

1. 1/2023 Legegintzako Dekretuaren 11.1 artikuluan xedatutakoa betez, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako eta Emakumeen aurkako Indarkeria Matxistaren aurkako, Artziniegako Udalak, banaka edo Aiaraldeko Kuadrillaren bidez mankomunatua, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Unitate bat izango du, Berdintasun Zerbitzua deritzona, besteak beste, genero-ikuspegia udal politikan eta jardueran txertatzea bultzatuko duena.

2. Berdintasun Zerbitzuak, betiere, berariazko gaikuntza duen langileak izango ditu, eta gainerako udal langileek laguntza emango diote. Horretarako, Zerbitzuaren langile arduradunak egoki irizitako udal batzorde edo kuadrilla batzorde guztietan parte hartu ahal izango du.

3. Aurreko paragrafoan aipatutako berdintasun teknikarien plaza(k) berariaz izendapen hau jaso behar du(te) eta dedikazio eskusiboa eta lanaldi osoa izango du(te), erakundearen erabaki-organo gorenari atxikita egongo dira eta harreman funtzional egokia izango dute, goi-mailako teknikari gisa, erabaki politikoen hartzean modu eraginkorrean eragin ahal izateko.

6. artikulua. Funtzio orokorrak

1. Berdintasun Zerbitzuak berdintasun arloko plangintza diseinatzeaz arduratuko da, baita dagozkion jarraipen eta ebaluazio mekanismoez ere, emakumeen eta gizonen berdintasunaren gaian udal jardueraren aholkularitza emango du, eta, bereziki, ordenantza honetan aurreikusitakoa, eta 1/2023 Legegintzako Dekretuan eta hura garatzen duen araudian ezarritakoa beren esku-hartze eremuetara zehazten eta egokitzen duten arauak, jarraibideak eta gidalerroak landuko ditu.

a) Genero-ikuspegia udalerrian txertatzeko egiturak, programak eta prozedurak egokitzea eta sortzea, eta ekintza positiboko neurriak gauzatzea.

b) Euskal Autonomia Erkidegoko plangintza orokorraren esparruan berdintasunaren arloan dauden jarraibideak udal esparruan aplikatzea.

c) Udal esku-hartze esparru desberdinetan emakumeen eta gizonen arteko egoera diferentzialaren ezagutza ahalbidetzen duten diagnostiko, azterketa eta estatistika eguneratuak egokitzea, mantentzea eta egitea, ikuspegi feminista batekin.

d) Bere lurralde-eremuan bizi den herritarrak sentsibilizatzea emakumeen eta gizonen arteko desberdintasun-egoerari buruz eta berdintasuna sustatzeko beharrezkoak diren neurriei buruz, diskriminazio anizkoitzeko egoerak eta diskriminazio hori sortzen duten faktoreak nola gurtzatzen diren kontuan hartuta.

e) Indarkeria matxista prebenitzea eta bizirik dirautenen memoriarako eta erreparaziorako ekintzen koordinazioa eta kudeaketa. Arreta-arloan, indarrean dagoen indarkeriaren aurkako protokoloaren eta/edo egokitze jotzen diren indarkeria matxistaren biktima diren emakumeei arreta emateko orientazio eta koordinazio neurri eta tresnen elaborazioa, kudeaketa eta ebaluazioa.

f) Udal-araudiaren jarraipena, eta haren aplikazioa emakumeen eta gizonen berdintasun-printzipioaren arabera.

g) Artziniegako herritarrei informazioa eta orientazioa ematea emakumeen eta gizonen berdintasunari buruzko baliabide eta programei buruz, indarkeria matxista prebenitzeari buruz eta biktima eta bizirik dauden emakumei arreta emateko programa eta zerbitzuei buruz, interseksionalitate-ikuspegi batetik.

h) Emakumeen eta gizonen bitzta pertsonala, familiarra eta lanekoa erantzukidetasunez bateratzeko udal baliabide eta zerbitzu sozio-komunitarioak ezartzea.

i) Beren xede edo funtzioengatik tokiko eremuan emakumeen eta gizonen berdintasuna lortzen eta emakumeen aurkako indarkeria desagerrarazten laguntzen duten erakunde publiko eta pribatuekin parte hartzeko eta lankidetzarako harremanak eta bideak ezartzea.

j) Udalerraren eremuan sexuagatiko diskriminazio-egoerak detektatzea eta horiek desagerrarazteko neurriak hartzea.

k) Diskriminazio anizkoitza jasaten duten emakumei oinarrizko eskubide sozialak bermatzeko helburua duten programa edo zerbitzuak ematea, beren izaeragatik udal-izaerakoak izan behar dutenak.

l) Tokiko eremuan agindu litekeen beste edozein funtzio.

m) Berdintasun Zerbitzuak, bere lurralde-eremuan, eta Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako eta Emakumeen aurkako Indarkeria Matxistaren aurkako 1/2023 Legegintzako Dekretuaren 11.2 artikuluaaren arabera, honako funtzio espezifiko hauek bete behar ditu:

- Udal administrazioaren politika, programa eta ekintza guztietan genero-ikuspegia txertatzea bultzatzea, maila guztietan eta fase guztietan.

- Udal-langileen emakume eta gizonen berdintasun arloko prestakuntza-beharren diagnostikoa egitea, kasu bakoitzean beharrezkoa den prestakuntzarako plana eta prestakuntzarako sarbidearen irizpide eta lehentasunak egitea, eta berdintasuneko prestakuntza-plana Artziniegako Udalaren urteko prestakuntza planean sartzea.

- Udal eta kuadrilla eremuan organo eskudun gisa jardutea, genero eraginaren egiaztapen txostenak edo 1/2023 Legegintzako Dekretuan aurreikusitako beste txosten batzuk emateko.

- Udal administrazioak eta kuadrillak diskriminazio anizkoitza jasaten duten emakumei oinarrizko eskubide sozialetarako sarbidea bermatzera bideratutako programa eta zerbitzu espezifikoak egokitzeko eta sortzeko bultzada eta proposamena. Funtzio hori eta aurrekoa betetzean, Berdintasun Zerbitzuaren lana beste zerbitzu batzuenarekin koordinatu beharko da, beren eskumenen eremuan.

- Adingabeak, adinekoak eta mendeko pertsonak aldi baterako edo behin betiko zaintzea errazteko gizarte eta komunitateko baliabideak eta zerbitzuak sortzeko eta egokitzeko bultzada eta proposamena.

- Gizonen parte-hartzea eta inplikazioa berdintasunaren garapenean sustatzeko neurriak abian jartzea.

- Berdintasun-kultura bat sortzen duten balio eta jarreraren sustatzaile diren feminitate eta maskulinitate eredu berriak sortzera bideratutako estrategien diseinua, udalerrira pertsona guztientzat partekatua, inklusiboa eta bizigarria izan dadin.

- Beren xede edo funtzioengatik emakumeen eta gizonen berdintasuna lortzen laguntzen duten erakunde publiko eta pribatuekin parte hartzeko eta lankidetzarako harremanak eta bideak ezartzea. Berdintasun Zerbitzuak, bereziki, pertsonen heziketa, formakuntza eta sozializazioaz arduratzen diren erakunde eta entitateekin loturak ezartzea sustatuko du, balio, eredu eta erreferente berdinzaleagoak sustatzeko eta bultzatzeko bereziki gaituta daudelako.

- Emakumeek tokiko erabakiak hartzeko eremu desberdinetan parte hartzea ahalbidetzen duten berriazko neurrien bultzada eta lanketa.

- Emakumeek udalerriaren historian eta garapenean egindako lana ikusaraztea eta aitortzea bermatuko duten neurri eta estrategien diseinua eta abian jartzea, emakumeen presentzia bereziki sustatzea tokiko memoria kontserbatzera eta zabaltzera bideratutako elementu desberdinetan (kale-izendegian, monumentuetan, etab.).

- Emakumeen eta gizonen berdintasun arloan eskumena duten entitate, organo eta unitateekin solaskide aritzea, eta bereziki Emakunderekin-Emakumearen Euskal Erakundearekin, Genero Indarkeriaren Biktimei Arreta emateko Zuzendaritzarekin, Euskal Udalen Elkarte Eudelekin eta Arabako Foru Aldundiarekin.

- Bere eskumen eremuko beste edozein.

7. artikulua. Berdintasunaren sustapena

Berdintasun Zerbitzuen eginkizunak gorabehera, Artziniegako Udaleko arlo guztiek beren jarduera eremuan diskriminazioa desagerraraztea eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna sustatzea bultzatu beharko dute.

III. KAPITULUA: BERDINTASUNERAKO PLANGINTZA

8. artikulua. Definizioa

Berdintasun plana emakumeen eta gizonen berdintasunaren arloan udal eta kuadrilla politikaren garapena eta zehaztapena aldizka jasotzen duen dokumentua da.

9. artikulua. Esku-hartze eremuak eta berriaz kontuan hartu beharreko neurriak

1. Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako eta Emakumeen aurkako Indarkeria Matxistaren aurkako 1/2023 Legegintzako Dekretuaren 16.3 artikuluan adierazitakoari kalterik egin gabe, Berdintasun Planak jarduera-neurri zehatzak garatuko ditu udal eta kuadrillako edozein zerbitzu eta esku-hartze eremutan.

2. Era berean, berdintasun planak edo bertatik eratorri daitezkeen plan edo programa zehatzek arreta berezia jarri beharko diete egoera sozioekonomikoa, adina, jatorria, aniztasun funtzionala edo sexu-orientazioa bezalako aldagaiei, eta kolektibo desberdinei modu espezifikoan eragiten dieten beharrak kontuan hartu beharko dituzte, diskriminazio anizkoitza eragiten duten egoerak sortuz.

10. artikulua. Prestaketa eta kontrola

1. Berdintasun Zerbitzua izango da berdintasun planaren diseinua bultzatuko duena, bai eta haren jarraipena eta ebaluazioa egiteko zereginak ere.

2. Aurrekoa gorabehera, bere helburuak eta jarduketa-ardatzak finkatzerakoan, berdintasun plana Arabako Lurralde Historikoko eta/edo autonomia erkidegoko berdintasun-erakundeek onartutako plangintza-dokumentuetan ezarritako gidallerroetara egokituko da, betiere, tokiko mailan emakumeen eta gizonen berdintasunaren arloan hautematen diren beharren eta lehen-tasunen kalterako jarduten ez bada.

3. Era berean, berdintasun planak ordenantza honetan jasotako edukiak eta jarduketa-neurriak bere edukiak eta jarduketa-neurriak zehazteko gida edo orientazio gisa izan beharko ditu.

4. Berdintasun plana egiteko, emakumeen eta gizonen berdintasunari buruzko diagnostiko eguneratu bat (orokorra edo sektoriala) egin beharko da, lehen-tasunak definitzen lagunduko duena (eremu batean, hainbatetan edo eremu guztietan), udal-politikarekin, bere eskumenekin eta, aldi berean, atzemandako behar, interes eta arazoekin koherentziaz.

5. Bere kontrola ahalbidetzeko, berdintasun planean zehaztuko dira garapenean zehar egin behar diren jarraipen-memoria motak, bere ebaluazioa arautu behar duten irizpideak eta lan hori burutzeko izango diren baliabideak eta tresnak.

6. Udaleko eta Artziniegan zerbitzua ematen duen kuadrillako langile teknikoek laguntza emango dute plana egiteko, bereziki honako hauetarako:

- Planean ordezkartza duten eremuei eragiten dieten atal horiek zehaztea.
- Berdintasun planaren eta udal-plan edo dokumentu estrategiko batzuetan jasotako eduki eta helburuen arteko egokitzapena.
- Berdintasun planari komunikazio-plan bat diseinatu eta gauzatzearen bidez plana jakinarazteko eta zabaltzeko mekanismo propioak emateko aukera baloratzea.

7. Berdintasun Zerbitzuak udalerriko emakumeen eta gizonen inplikazioa ahalbidetuko duen partaidetza-prozesuren bat diseinatuko eta bultzatuko du, bai banaka, bai kolektiboki, plana egiteko.

8. Aurreko puntuan jasotakoaren ildotik, elkarte feministak eta emakumeenak eta, hala badagokio, beste tokiko elkarte batzuk, eragile aktibo bihurtuko dira plana egin eta/edo onartzean, eta, gainera, horren jarraipenean eta ebaluazioan parte hartuko dute.

11. artikulua. Txostena

1. Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako eta Emakumeen aurkako Indarkeria Matxistaren aurkako 1/2023 Legegintzako Dekretuaren 16.4 artikuluekin bat etorriz, Berdintasun Planari buruzko txostena egin beharko du Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeak, onartu aurretik.

12. artikulua. Onarpena

1. Udalbatzari dagokio, Berdintasun Zerbitzuak proposatuta, berdintasun plana onartzea edo luzatzea. Luzatzeko beharra Berdintasun Zerbitzuak txostendu beharko du.

2. Planaren edo luzapenaren onarpena ezingo da urte bat baino gehiago atzeratu udal-gobernu bakoitza eratu denetik.

13. artikulua. Indarraldia

Berdintasun plan bakoitzaren indarraldia tokiko hauteskundearen ondoren eratutako udal-gobernuaren iraupen berekoa izango da, onartzeko aurkeztutako dokumentuak berak iraupen txikiagoa aurreikusten ez badu arrazoi justifikatuengatik eta Berdintasun Zerbitzuaren txostenarekin, edo, era berean, arrazoi justifikatuengatik, luzapena erabakitzen ez bada.

14. artikulua. Urteko jarduketa-programak

1. Berdintasun planak urteko jarduketa programa edo plan operatiboak izan beharko ditu, eta horien onarpena, hasierari eta amaierari dagokienez, aurrekontu-ekitaldi bakoitzaren hasiera eta amaiera saioekin bat etorriko da.

2. Jarduketa programa edo plan operatibo bakoitzaren hasierako dokumentuan, horren barruan egin beharreko planaren ekintza zehatzak, eskuragarri dauden baliabideak, erabil daitezkeen bitartekoak eta espero diren emaitzak adieraziko dira. Giza baliabideak eta aurrekontuzkoak proportzionalak izango dira beren artean eta lortu nahi diren urteko helburuekiko.

3. Berdintasuneko Jarduketa programa edo plan operatiboaren amaierako dokumentuak jarraipen- eta ebaluazio-txosten bat jasoko du, lortutako aurrerapen-mailari, gizarte-inpaktuari eta hobekuntza-proposamenei buruzkoa.

IV. KAPITULUA: BERDINTASUNERAKO ARAUDIAREN JARRAIPENA ETA EGUNERATZEA

15. artikulua. Artziniegako Udalaren Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Ordenantzaren jarraipena, ebaluazioa eta eguneratzea

Lau urtean behin, Artziniegako Udalak ordenantza honetan jasotako aginduen betetze-mailaren ebaluazioa egingo du, eta ondorioak kontuan hartuko ditu berdintasun-politiken diseinua betetze-mailaren optimizaziora egokitzeko.

Era berean, ordenantzaren ebaluazioak aztertuko du testu honen egokitze-maila Arabako Lurralde Historikoko, Euskal Autonomia Erkidegoko eta Estatuko erregelamendu-xedapenetara, beharrezkoa izanez gero aldaketa egokiak egiteko.

V. KAPITULUA: BERDINTASUNERAKO NEURRIEN KOORDINAZIOA

16. artikulua. Berdintasunerako Batzorde Politikoa

1. Aiaraldeko Kuadrillako Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Batzorde Politikoa da emakumeen eta gizonen berdintasun-arloko jarduerak koordinatzeko organoa.

2. Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Batzorde Politikoa honako kide hauek osatuko dute:

- a) Lehendakaritza: kuadrillako lehendakaritza.
- b) Batzordekideak: Artziniega, Aiara, Amurrio, Okondo eta Laudioko Berdintasun Politiken alkatetza edo zinegotzi arduradunak.
- c) Idazkaritza: Berdintasun Zerbitzua.

3. Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Batzorde Politikoa funtzioak honako hauek dira:

- a) Berdintasun-politikaren ildo estrategiko komunak definitzea.
- b) Berdintasun-arloan urteko lan-programazioa eta hori ezartzeko beharrezkoak diren baliabide ekonomiko eta giza baliabideen zuzkidura onartzea.
- c) Ekitaldi bakoitza amaitzean, berdintasun-arloan garatutako ekintzen urteko jarraipen-txostena onartzea.
- d) Udalerrietako ekintza indartsuen adostasuna lortzea, emakumeen eta gizonen berdintasun-printzipioa lortzeko Aiaraldeko Kuadrilla osoari eragiten dioten neurrien garapena bultzatzea eta hartu beharreko neurrien ezarpena koordinatzea.
- e) 1/2023 Legegintzako Dekretuaren betetzea ziurtatzea eta udal-eremuek berdintasun-arloan indarrean dauden araudien eta planen aplikazioa eta betearazpen eraginkorra bultzatzea eta koordinatzea.
- f) Berdintasunerako Batzorde Teknikoaren lana zuzendu eta gainbegiratzea.
- g) Esleitzen zaizkion beste edozein.

17. artikulua. Berdintasunerako Batzorde Teknikoa

1. Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Batzorde Teknika, emakumeen eta gizonen berdintasunerako politiken ezarpenean udaleko eta kuadrillako langile teknikoaren koordinazioa bultzatu, kudeatu eta gainbegiratzen du, koordinazio hori politiken eraginkortasunerako funtsezkotzat jotzen baita.

2. Berdintasunerako Batzorde Teknika kuadrillako kudeatzaileak zuzenduko du, Berdintasun Zerbitzuak deituko du eta Aiaraldeko Kuadrillako eta Aiara, Artziniega eta Okondoko udalerrietako langile teknikoek osatuko dute.

3. Berdintasunerako Batzorde Teknikoaren bilerak sei hilean behin egingo dira, eta bilerak laburtu ahal izango dira Berdintasun Planean edo ordenantza honetan jasotako berdintasunerako neurriak ezartzearen ondorioetarako beharrezkotzat jotzen denean.

4. Berdintasunerako Batzorde Teknikoaren funtzioak honako hauek izango dira:

a) Ordenantza honetan eta emakumeen eta gizonen berdintasunerako planean aurreikusitako neurriak ezartzearen ondoriozko jarraipena egitea.

b) Ordenantza honetan, berdintasun-planean eta 1/2023 Legea betetzean jasotako neurri komunak elkarrekin ezartzen laguntzea.

c) Jardueren ezarpena koordinatzea, hainbat arloetako deialdiak bikoiztea saihestuz.

d) Udaleko eta kuadrillako langile teknikoek esperientziak eta proposamenak trukatzeko gune gisa erabiltzea, berdintasun-politiken kudeaketa eta eraginkortasuna optimizatzeko eta funtzioen, eskumenen eta estrategien elkarrekiko ezagutza indartzeko, genero-ikuspegia zeharka sartzean aurrera egiteko.

e) Berdintasun-arloan eta genero-ikuspegitik antolatzen diren prestakuntzetara joatea, funtzio horiek betetzea errazteko.

f) Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Batzorde Politikoari Ordenantza hau eta Berdintasunerako Plana garatzeko eta betearazteko komenigarritzat jotzen diren neurriak hartzea proposatzea.

g) Garatutako ekintzen eta erabilitako baliabideen urteko jarraipen-txostena egitea eta Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Batzorde Politikoari onartzeko aurkeztea, ordenantza honetan eta emakumeen eta gizonen berdintasunerako planean aurreikusitako helburuak lortzeari buruzko balorazioarekin batera.

h) Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Batzorde Politikoak esleitzen dien beste edozein.

18. artikulua. Aiaraldeko Kuadrillako Berdintasun Teknikarien Sarea

Aiaraldeko Kuadrillako Berdintasun Teknikarien Sarea egitura bat da, eta haren helburua da kuadrillako udalerrietan berdintasun-unitateak dituzten berdintasun-politikak koordinatzea Aiaraldeko Kuadrillako Berdintasun Zerbitzuarekin.

Artziniegako Udaleko Berdintasun Zerbitzua Aiaraldeko Kuadrillako Berdintasun Teknikarien Sareko kide izango da, bai berdintasun-zerbitzua udalekoa bada, bai kuadrillarekin mankomunatuta badago.

Berdintasunerako Teknikarien Sarea kuadrillako udalerrietako berdintasun-teknikariek eta Aiaraldeko Kuadrillako Berdintasun Zerbitzuak osatzen dute normalean, eta hilero bilduko dira. Ezohiko kasuetan, Aiara Natural eskualdeko (Urduña eta Artziniega) berdintasun-teknikariak integratu ahal izango ditu, beharrezkotzat jotzen denean, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako eta Emakumeen aurkako Indarkeria Matxisten aurkako 1/2023 Legegintzako Dekretuan jasotako aginduak eraginkortasunez eta efizientziaz aplikatzeko ondorioetarako.

Berdintasunerako Teknikarien Sarearen funtzioak honako hauek dira:

- Bakoitzaren udalerrietan berdintasunerako dagozkien neurriak ezartzea koordinatzea, bilerek ohiko edo ezohiko izaera izan behar duten erabakiz kasu bakoitzean, gai-zerrendan inplikaturako erakundeen arabera.

- Ezagutzak eta jardunbide egokiak trukitzea.

- Sarean integratutako berdintasun-zerbitzuen estrategiak eta neurriak garatzeko elkarrekiko babesa indartu eta ematea.

19. artikulua. Erakundeen arteko parte-hartzea

Udal-politika gainerako udalerrietako eta bestelako erakunde publiko eta pribatuetako politikarekin koordinatuta bultzatzeko, Artziniegako Udaleko Berdintasun Zerbitzuak beharrezko ahaleginak egingo ditu jadanik eraturako sareetan eta presentzian loturak mantentzeko, bai eta etorkizunean sortzen diren eta interesgarritzat jotzen dituen bestelako sare eta koordinazio-bideetako parte-hartzea sustatzeko ere.

VI. KAPITULUA: GIZARTE-PARTAIDETZARAKO ORGANOA

20. artikulua: Berdintasun-arloko parte-hartze espazioak

1. Artziniegako Udalean garatzen diren berdintasun-politiketan emakumeen eta mugimendu feministaren parte-hartzea bermatzeko, urtero parte-hartze eta elkarrizketarako prozesuak sortuko dira, gutxienez, elkarte eta talde feministen eta Berdintasun Zerbitzuaren artean, horretarako egituraturako lan-prozesuak abian jarritz.

2. Prozesu horiek errazteko eta solaskidetzeta-bide egonkor gisa, Artziniegako Udalak udal Berdintasun Foro bat izango du, hileroko bilduko dena Berdintasun Zerbitzuaren koordinaziopean eta deialdipean.

3. Berdintasun Foroaren funtzioak honako hauek izango dira:

a) Artziniegako eta kuadrillako berdintasun-arloko jardueraren plangintzan, diseinuan eta ezarpenean laguntzea.

b) Elkarleen berdintasun-arloko jarduera koordinatzea.

c) Prestakuntza- eta ahalduzko-prozesuak egitea, emakumeen autonomia eta askatasuna ludiokoki eraikitzeke printzipioan oinarrituta.

d) Foroan bertan parte-hartzaileen adostasunarekin definitzen direnak.

II. TITULUA: GENERO-IKUSPEGIA TXERTATZEKO NEURRIAK

VII. KAPITULUA: EAEko KALITATE-ESTANDARRAK BETETZEKO NEURRIAK

21. artikulua. Aurrekontuak

1. Artziniegako Udalak urtero bere aurrekontuetan kontsignatuko eta zehaztuko ditu ordenantza honetan aurreikusitako funtzioak betetzeko eta neurriak gauzatzeko baliabide ekonomikoak, baita emakumeen eta gizonen berdintasuna oro har sustatzeko ere. Zehazki, berdintasunera bideratutako aurrekontu proportzioari eusteko edo handitzeko konpromisoa hartzen dute, eta pixkanaka handitu, haien aurrekontuen ehuneko 1,5era iritsi arte.

2. Era berean, diru-sarreraren eta gastuen politikak diseinatu, gauzatu eta ebaluatzean, emakumeen eta gizonen baldintza, egoera eta behar desberdinak kontuan hartuko ditu. Horretarako, genero-ikuspegia duten aurrekontuak egiteko gogoeta, analisia eta ekimenak martxan jartzea sustatuko da.

3. Horretarako, udal aurrekontuetan eta kuadrillako aurrekontuetan genero-ikuspegia txertatzeko jarraibideak onartuko dira, eta urtero proiektuak edo programak ezarriko dira aurrekontuetan genero-ikuspegia txertatzeko bidean aurrera egiteko.

22. artikulua. Estatistiken eta azterlanen egokitzapena

1. Ordenantza honetan bildutako arauak eraginkorrak izateko eta bere ohiko jardueran genero-ikuspegia txertatzea modu eraginkorrean bermatzeko. Artziniegako Udalak, bere eskumenaren eremuan, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako eta Emakumeen aurkako Indarkeria Matxistaren aurkako 1/2023 Legegintzako Dekretuaren 17. artikulua "a"-tik "f"-ra bitarteko letretan ezarritakoa bete beharko du.

2. Salbuespenez bakarrik, eta Berdintasun Zerbitzuko arduradunaren txosten arrazoitu eta onartuaren bidez, justifikatu ahal izango da lehen zehaztutako betebeharrak baten ez-betetzea.

3. Artziniegako Udalean egiten diren jardueren memoriek beti sexuaren arabera bereizitako datuak jasoko dituzte, Berdintasun Zerbitzuko arduradunaren txosten arrazoitu eta onartuaren kasuan salbu.

4. Udal estatistikak eta azterlanak zerbitzu-kontratu bidez egiten direnean, enpresa esleipendunak artikulu honetako aurreko ataletan jasotako betebeharrak betetzeko konpromisoa onartu beharko du.

23. artikulua. Berdintasunerako prestakuntza

1. 1/2023 Legegintzako Dekretuaren 18. artikuluan aurreikusitakoa betez, eta administrazio-jardueran genero-ikuspegia modu eraginkorrean txertatzea ahalbidetzeko, Artziniegako Udalak bere langileei emakumeen eta gizonen berdintasunaren arloan oinarritzko prestakuntza progresiboa eta iraunkorra bermatuko die.

2. Berdintasun Zerbitzuan lanpostuak beteko dituzten langile teknikoek emakumeen eta gizonen berdintasunean unibertsitate-prestakuntza espezifikoa izango dute.

3. Udal-enpleguaren sarbiderako hautaketa-prozesuen gaitan emakumeen eta gizonen berdintasun-printzipioari eta administrazio-jardueran duen aplikazioari buruzko edukiak ere eskatuko dira.

4. Lehenengo paragrafoan ezarritakoa ahalbidetzeko, Artziniegako Udalak, gutxienez, honako neurri hauek hartuko ditu:

i) Bere zerbitzura dauden langile politikoek eta teknikoek emakumeen eta gizonen berdintasunaren arloko prestakuntza-mailari buruzko diagnostikoak egitea. Diagnostiko horiek legealdi bakoitzaren lehen urtean egingo dira.

ii) Diagnostikotik abiatuta, bere zerbitzura dauden langileentzako berdintasuneko prestakuntza-planak egin eta gauzatzea, bai langile teknikoak bai politikoak barne hartuz.

iii) Bere langileen ordutegiak bizitza pertsonala eta familiarra bateragarri egiteko beharretara egokitzea.

5. Artziniegako Udalaren prestakuntzaren kontratazio-prozesuetan, prestakuntza-arduradun diren erakundeei edo pertsoneri genero-ikuspegia sistematikoki txertatzeko eskatuko zaie.

24. artikulua. Enplegu Publikorako sarbidea, hornidura eta sustapena

Egokitzat jotzen diren beste neurri batzuk alde batera utzi gabe, Artziniegako Udaleko enplegu publikora sartzeko, hornitzeko eta sustatzeko hautaketa-prozesuak arautzen dituzten arauak edo administrazio-egintzek, praktika-aldiak barne, honako hauek jaso behar dituzte:

a) Gaitasun-berdintasuna egonez gero, emakumeei lehentasuna ematea kidego, eskala, maila eta kategorietan, baldin eta emakumeen ordezkartza ehuneko 40tik beherakoa bada, salbu eta beste hautagaian sexuagatik diskriminatzaileak ez diren arrazoiak badaude, neurria ez aplikatzea justifikatzen dutenak, hala nola enplegurako sarbidean eta sustapenean zailtasun bereziak dituzten beste kolektibo batzuetakoa izatea.

Horretarako, Artziniegako Udalak a) atalean xedatutakoa aplikatzea ahalbidetuko duten estatistika egokiak eta eguneratuak izango ditu, eta aurreko paragrafoan aipatutako ehunekoaren kalkulurako erreferentzia-esparrua zehazteko irizpideak ezarriko ditu.

b) Epaimahaiek osaera parekidea izango dutela dioen klausula bat.

c) Gaitan berdintasunaren arloko ezagutzak egiaztatzen dituzten materialak sartzeko neurriak, lanpostu-motarako nahikoak eta egokiak direnak.

d) Merezimendu-baremoetan berdintasunaren arloko prestakuntza eta merezimenduak balioesteko aurreikuspenak, berdintasun-arloarekin lotura espezifikoak ez duten lanpostuekin lotutako hautaketa-prozesuetan ere bai.

e) Merezimendu-baremoetan, esperientzia profesionalari dagokionez, hautagaiak seni-deak zaintzeko eszedentzia-egoeran edo genero-indarkeriaren ondoriozko eszedentzia-egoeran eman duten denbora balioesteko aurreikuspenak, lanaldia murrizteko edo baimenak emateko helburua amatasuna eta aitatasuna babestea edo bizitza pertsonala, familiarra eta lanekoa erantzukidetasunez bateratzea erraztea dutenak, baita emakume funtzionario publikoek genero-indarkeriagatiko baimenak baliatu dituzten denbora ere.

f) Hautaketa-, hornidura- eta sustapen-prozesuetan amatasunari behar bezalako babesa emateko neurriak, bai jaio aurreko aldian bai jaio ondokoan, familia guraso bakarren bateragarritasunerako zailtasun erantsia kontuan hartuta, sexuagatiko diskriminazio-egoeran ez erortzeko. Horrela, deialdi bakarrek sistemaren arabera ariketak edo probak egiten diren edo hautagaiak agertzea eskatzen duten beste jarduketak batzuk egiten diren prozesuetan, behar bezala egiaztatutako haurdunaldi, erditze edo edoskitze egoerek ekitaldia egiteko denboraren edo lekua- inguruabarrak aldatzea justifikatzen duen arrazoia izan daitezke. Aldaketa-eskaerei arreta emateak berekin ekarriko ditu hautagaiak berdintasunez parte hartzeko printzipioa bermatzeko beharrezkoak eta egokiak diren antolaketa-neurriak.

g) Artziniegako Udaleko enplegu publikora sartzeko, hornitzeko edo sustatzeko prozesuek tasak ordaintzea eskatzen badute, honako hauek salbuetsita egongo dira:

- Indarkeria matxistaren biktimak, arlo horretan indarrean dagoen araudiaren arabera egiaz-tatuak.

- Familia gurasobakarrak/ama bakarrak.

25. artikulua. Generoaren arabeko eraginaren aurretiazko ebaluazioa

1. Ordenantza honetan, genero-eraginaren ebaluaziotzat jotzen da udal-araudiaren eta kua-drilla-araudiaren aurretiazko ebaluazioa, emakumeen eta gizonen berdintasunean edo desber-dintasunean izan ditzakeen benetako edo balizko ondorioak ezagutzera bideratuta.

2. Generoaren arabeko eraginaren aurretiazko ebaluazioa araua egiten hasten den unean hasiko da egiten, eta araua sustatzen duen administrazio-organoaren ardura izango da. Horre-tarako, arauan proiektatutako jarduerak emakumeen eta gizonen arteko desberdintasunak eza-batzeko eta berdintasuna sustatzeko helburu globalean eragin positiboak edo negatiboak izan ditzakeen aztertu behar da. Egindako eragin-ebaluazioaren arabera, arau-proiektuan emaku-meen eta gizonen egoeran izan dezakeen eragin negatiboan neutralizatza, antzemandako desberdintasunak murriztera edo ezabatza eta sexuen arteko berdintasuna sustatza bide-ratutako neurriak sartu behar dira.

3. Xedapen orokorren izaera juridikoa duten planek, bereziki hirigintza-planek, generoaren arabeko eraginaren aurretiazko ebaluazioa izan behar dute, eta berdintasuna sustatzeko neurriak barne hartu behar dituzte.

4. Administrazio-egintzak ez dira artikulua honetan aurreikusitako izapideen mende egongo, salbu eta enplegu publikorako eskaintzen eta lekualdatze-lehiaketen deialdiak.

5. Artziniegako Udalean egiten diren arau-proiektuak Aiarako Kuadrillako Berdintasun Zerbitzuak txostena eman beharko du, artikulua honetan xedatutakoa behar bezala aplikatzen dela egiaztatzeko eta, hala badagokio, zentzu horretan hobekuntza-proposamenak egiteko.

6. Artziniegako Udalak generoaren arabeko eraginaren ebaluazioa egiteko prozedura arautuko duen instrukzio bat onartuko du.

26. artikulua. Kontratazioak

1. Artziniegako Udalak, bere kontratazio publikoan, emakumeen eta gizonen berdintasuna sustatuko du, eta, horretarako, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako eta Emakumeen aurkako Indarkeria Matxistaren aurkako 1/2023 Legegintzako Dekretuaren 22. artikuluan jasotako neurriak hartuko ditu.

2. Artziniegako Udalak kontratazioaren baldintza-pleguetan, administrazio-klausuletan eta preskripzio teknikoetan emakumeen eta gizonen berdintasunerako irizpideak txertatzeko jarraibide espezifikoak onartuko ditu, gobernu-, zuzendaritza- edo teknika-ardurak izanik administrazio horietako kontratazio-prozeduretan esku hartzen duten edo/eta parte hartzen duten pertsona guztiei zuzenduta, lege-eskakizunetara eta berdintasunaren arloan lortutako emaitzak egokiak diren ebaluatzeko eta, beharrezkoa izanez gero, aldatzeko.

27. artikulua. Dirulaguntzak

1. Dirulaguntzen plan estrategikoa ordenantza honetako 25. artikuluan aurreikusitako genero eraginaren ebaluazioaren mende egongo da. Dirulaguntzen deialdietan 1/2023 Legegintzako Dekretuan aurreikusitako berdintasunerako klausulak sartuko dira, autonomia-erkidegoko eta foru-aldundietako giden argibideen arabera. Genero-eraginaren araberrako emaitzak berdintasun planarekin batera ebaluatuko dira eta, beharrezkoa bada, aldatu egingo dira.

2. Udalak dirulaguntzak esleitzea ondorengo hiru paragrafoetan jasotzen diren debekuaren eta baldintzen mende egongo da.

3. Udalak ez die inolako laguntza edo dirulaguntzarik emango sexuagatik diskriminatzailea den jarduera bati, ezta sexuagatik diskriminazioan erori izanagatik administrazio-zehapena edo zigor-zehapena jaso duten pertsona fisiko eta juridikoei ere, dagokion zehapen-ebazpenean ezarritako epean.

4. Elkarte, erakunde edo kolektibo eskatzaileei dirulaguntzak emateko orduan, horien emakumeen eta gizonen berdintasunarekiko konpromisoa baloratuko da, bai zuzendaritza-organoen osarari dagokionez, bai garatu nahi dituzten jarduerari dagokienez.

5. Gauzatzeko baldintzen artean, diruz lagundutako proiektuaren justifikazio-memoriak eta dokumentazioa hizkuntzaren eta irudien erabilera ez-sexistan oinarrituta egiteko betebeharra jasoko duten klausulak sartuko dira, baita diruz lagundutako jardueren onuradun eta parte-hartzaileen datuak sexuaren arabera bereizita jasotzeko betebeharra ere.

28. artikulua. Plan sektorialak eta udal plan estrategikoa

1. Artziniegako Udalak genero-ikuspegia txertatuko du bere plan sektorialen eta izaera estrategikoa dutenen diagnostiko eta diseinuetan, baita emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna sustatzeko eta desberdintasunak ezabatzeko helburuak, neurriak eta adierazleak ere, bereziki kontuan hartuz 4. artikulua 2b puntuan aipatutako faktoreak biltzen dituzten emakumeen egoera.

2. Plan sektorialen diagnostiko eta diseinu prozesuetan, baita haien jarraipen eta ebaluazio prozesuetan ere, Berdintasun Zerbitzuaren parte-hartzea izango da, txosten arrazoitu baten bidez plana generoari dagokionez egokia ez dela justifikatzen ez bada. Txostena Berdintasun Zerbitzura bidaliko da, bere iritzia jasotzeko.

3. Artziniegako Udalak bermatuko du plan sektorialen eta izaera estrategikoa dutenen memorietan edo ebaluazioetan, baita aurretiazko diagnostikoetan ere, planean aurreikusitako ebaluazio-adierazleen eta garatutako neurrien onuradunen datuak sexuaren arabera bereizita emango direla.

VIII. KAPITULUA: GENERO-IKUSPEGIA LAN-PROZEDURETAN
TXERTATZEKO BESTE NEURRI BATZUK**29. artikulua. Ordezkaritza edo osaera orekatua**

1. Ordezkaritza edo osaera orekatua dela ulertuko da emakumeen eta gizonen presentzia bermatzen duen egoera hori, non, dagokion multzoan, sexu bakoitzeko pertsonak ez duten ehuneko hirurogei baino gehiago ordezkatzen eta ez diren ehuneko berrogei baino gutxiago.

2. Ordezkaritza edo osaera orekatuak hauteskunderen ondoren sortzen den udal-gobernuaren eraketari eragingo dio, eta oreka hori sustatu beharko da, halaber, batzordeen osaeran, izendapen libreko karguetan, epaimahaien osaeran, hautaketa-epaimahaietan, udal-kontseiluetan eta parte-hartze organoetan, eta udaleko gainontzeko administrazio-organoen.

3. Pertsona anitzeko administrazio-organoei dagokienez, ordenantza honen ondorioetarako, ordezkaritza orekatua dagoela jotzen da lau kide baino gehiagoko organoetan bi sexuetako pertsonak gutxienez ehuneko 40an ordezkatuta daudenean. Gainerakoetan, bi sexuetako pertsonak ordezkatuta daudenean.

4. Salbuespenez, eta Berdintasun Zerbitzuaren aldeko txostenarekin, Artziniegako Udalean emakumeen eta gizonen berdintasun arloan eskumena duen organoa den heinean, pertsona anitzeko administrazio-organoen ordezkaritza orekatuaren irizpidea ez aplikatzea justifikatu ahal izango da kasu hauetan:

a) Organoari dagokion erreferentzia-sektorean edo -eremuan bi sexuetako edozeinen presentzia ehuneko 40ra iristen ez denean. Kasu horretan, bermatu beharko da organoan gutxienez ordezkaritza txikiena duen sexu pertsonen presentzia aipatutako sektore edo eremuan duten ordezkaritzan proportzionala izango dela, hurrengo paragrafoetan adierazitako inguruabarretakoren bat gertatzen denean izan ezik.

b) Organoan emakumeen ordezkaritza ehuneko 60 baino handiagoa izanik, gainordezkaritza hori bat datorrela emakumeek erabakiak hartzeko eremuetan izan duten azpiordezkaritzaren ondorioz jasan duten desberdintasun historikoa zuzentzeko helburuarekin.

c) Sexu jakin bateko pertsonak kasuan kasuko organoan parte hartzeko behar den gaitasun, prestakuntza eta prestakuntzarik ez dutenean, edo, horiek izan arren, ezin dutenean parte hartu sor diezaiekeen lan-gaikargarengatik edo behar bezala justifikatutako beste arrazoi batzuegatik.

d) Kideak karguaren arabera izendatzen diren organoetan edo izendapen hori hainbat erakunde edo organizaziok egiten dutenean. Kasu horretan, ordezkaritza orekatuaren irizpidea erakunde berak izendatutako pertsona taldeari dagokionez mantendu beharko da, aurreko paragrafoetan jasotako kasuetako bat aplikatzekoa denean izan ezik.

5. Ordezkaritza edo osaera orekatua babesteko eta defendatzeko, udal gobernuak honako hauetara bideratutako neurriak hartuko ditu, hurrenez hurren:

a) Hautatutako ordezkariei estereotipatutako portaera edo hizkuntza moduek edo beste edozein jazarpen moduk ez eragitea.

b) Hautatutako ordezkariek bizitza pribatua, lan-bizitza eta bizitza publikoa bateratu ahal izatea, besteak beste, lan-ordutegiak eta lan-metodoak, bai eta beren ondorengoei eta beren ardurapeko pertsonen zuzendutako haurtzaindegietarako sarbidea ere, guztiek beren eginkizurik duten parte-hartze osoa izatea ahalbidetuz.

30. artikulua. Hizkuntzaren erabilera ez-sexista

1. Artziniegako Udaleko langileek mota guztietako hizkuntzaren erabilera ez-sexista egingo dute zuzenean edo hirugarren pertsonen edo erakundeen bidez ekoizten dituzten dokumentu eta euskarrietan.

2. Halaber, saihestu eta prebenitu egingo dituzte sexu bataren edo bestearen nagusitasunaren edo gutxiagotasunaren ideian oinarritutako aurreiritziak, praktikak eta ahozko adierazpenak eta irudiak, edo emakumeen eta gizonen estereotipatutako rolei buruzkoak. Horretarako, genero-estereotipoek emakumeen eta gizonen berdintasunaren aldeko borrokan duten kalterako paperari buruzko kontzientziazioa bultzatzera bideratutako jarduerak eta kanpainak egingo ditu.

3. Udalerrian hizkuntzaren erabilera ez-sexista edo estereotipo sexistak erabiltzeari buruz ulertu beharrekoaren mugaketari dagokionez, Berdintasun Zerbitzua izango da horri buruz erakunde bakoitzari aholkua emateaz arduratuko dena, azken emaitza ordenantza honekin bat datorrela bermatzeko.

AZKEN XEDAPENAK

Azken xedapenetatik lehenengoa. Genero-eraginaren aurretiazko ebaluazioaren aplikazioa.

Arau hau indarrean sartzean izapidetzen hasita baina amaitu gabe dauden ordenantza eta administrazio-egintzen proiektuak ez dira 25. artikuluan aurreikusitako genero-eraginaren aurretiazko ebaluazioaren mende egongo.

Azken xedapenetatik bigarrena. Indargabetzea.

Ordenantza honetan xedatutakoaren aurka doazen maila bereko edo beheragoko arau guztiak indargabetuta geratzen dira.

Azken xedapenetatik hirugarrena. Indarrean sartzea.

Ordenantza indarrean sartuko da behin betiko testua ALHAOn osorik argitaratu eta hurrengo egunean.

Artziniega, 2026ko martxoaren 23a

Alkatea

JOSEBA VIVANCO RETES